

SAOPŠTENJE 92/2025

Datum objave: 20.6.2025

Prva procjena bruto domaćeg proizvoda (BDP) i stvarne individualne potrošnje (SIP) po stanovniku, prema standardu kupovne moći (SKM)

2024. godina

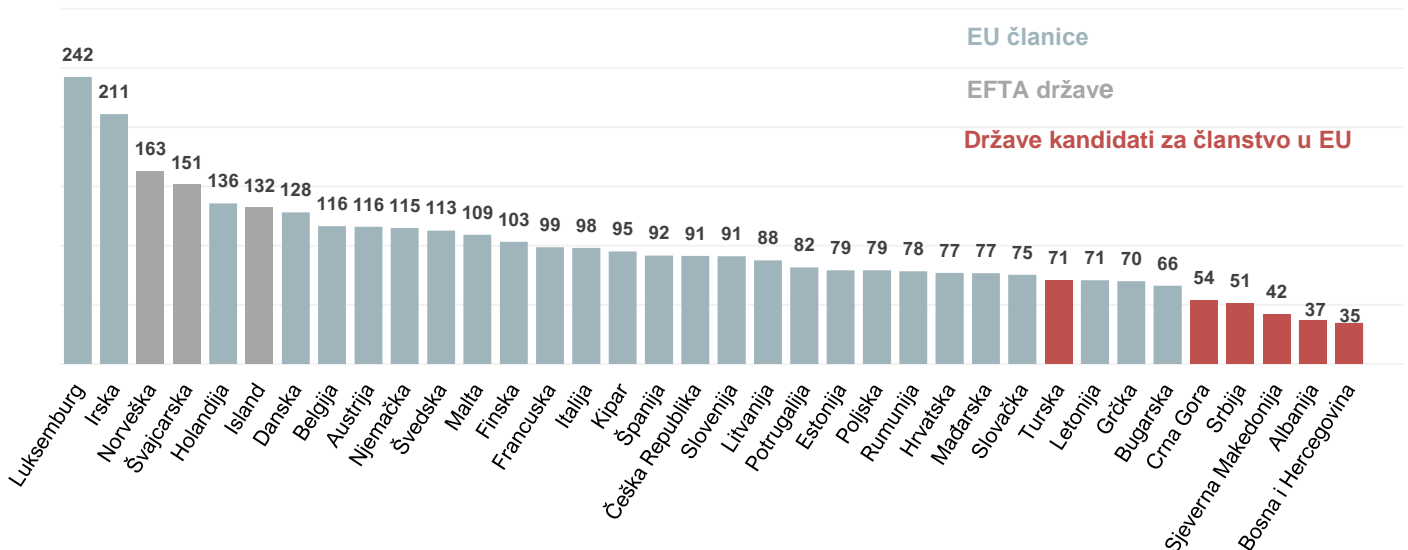
Prema prvoj procjeni EUROSTAT-a, bruto domaći proizvod po stanovniku prema standardu kupovne moći u Crnoj Gori u 2024. godini iznosio je 54% prosjeka EU-27.

Od zemalja članica EU, najveći bruto domaći proizvod (BDP) po stanovniku prema standardu kupovne moći (SKM) zabilježen je u Luksemburgu, čiji je nivo više od dva puta iznad prosjeka EU-27, i iznosi 242% evropskog prosjeka, dok se Bugarska nalazi na najnižem nivou sa 66% prosjeka EU-27.

Od zemalja iz regiona, prema prvoj procjeni EUROSTAT-a, Hrvatska ima najveći BDP po stanovniku prema standardu kupovne moći koji iznosi 77% prosjeka EU-27, dok se Crna Gora nalazi na drugom mjestu na nivou od 54% prosjeka EU-27. Srbija se nalazi na nivou od 51% evropskog prosjeka, Sjeverna Makedonija na nivou od 42%, Albanija 37% i Bosna i Hercegovina na nivou od 35% evropskog prosjeka.

Stvarna individualna potrošnja (SIP) po stanovniku prema standardu kupovne moći, prema prvoj procjeni među zemljama članicama se kretala u rasponu od 72% prosjeka EU-27 u Mađarskoj do 141% prosjeka EU-27 u Luksemburgu.

Grafik 1. Prva procjena BDP-a po stanovniku prema standardu kupovne moći, 2024. godina (EU-27 =100)

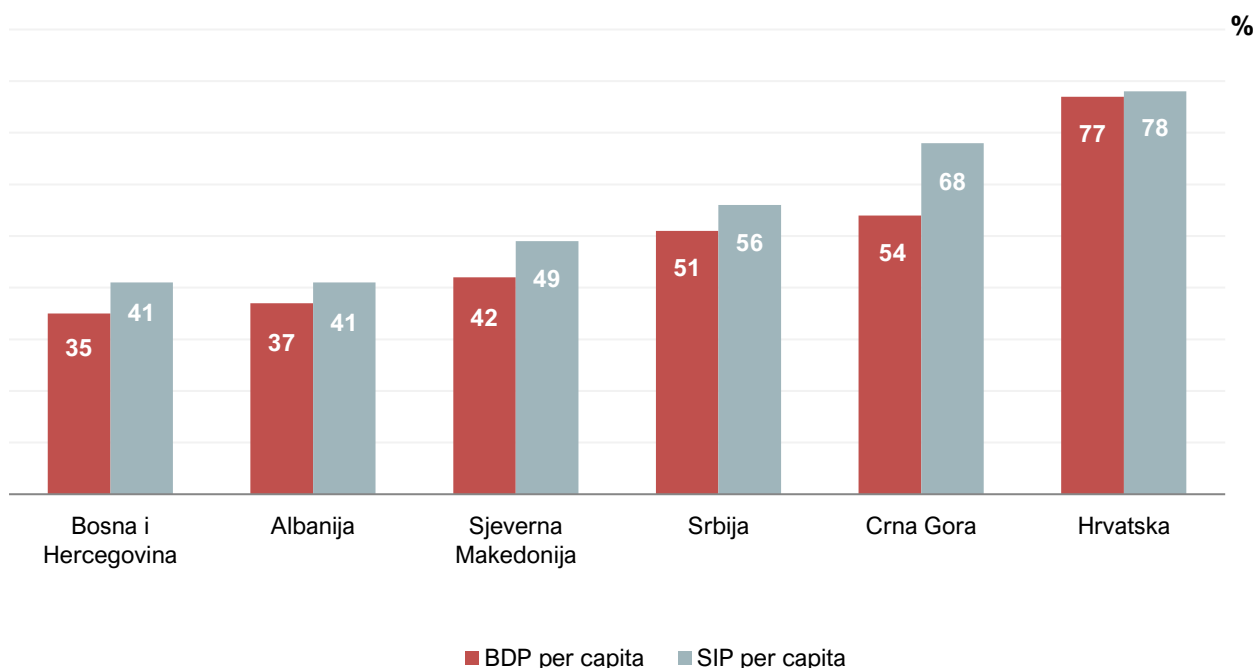
Tabela 1. Prva procjena bruto domaćeg proizvoda i stvarne individualne potrošnje po stanovniku, prema standardu kupovne moći za 2023. i 2024. godinu (EU-27 =100)

Država	BDP po stanovniku		SIP po stanovniku	
	2023	2024	2023	2024
EU-27¹	100	100	100	100
EA-20²	104	104	104	104
<i>Države članice EU</i>				
Luksemburg	242	242	141	141
Irska	213	211	99	99
Holandija	133	136	119	120
Danska	125	128	108	108
Belgija	118	116	113	112
Austrija	120	116	114	112
Njemačka	116	115	119	118
Švedska	112	113	106	105
Malta	107	109	90	92
Finska	105	103	106	104
Francuska	99	99	106	106
Italija	98	98	100	98
Kipar	94	95	96	96
Španija	90	92	91	92
Češka Republika	90	91	81	82
Slovenija	92	91	85	85
Litvanija	87	88	88	89
Portugalija	81	82	85	85
Estonija	80	79	75	74
Poljska	78	79	83	84
Rumunija	78	78	86	88
Hrvatska	76	77	76	78
Mađarska	77	77	70	72
Slovačka	74	75	77	78
Letonija	71	71	75	76
Grčka	69	70	80	81
Bugarska	64	66	70	74
<i>Države članice EFTA</i>				
Norveška	171	163	127	124
Švajcarska	153	151	116	115
Island	135	132	119	116
<i>Države kandidati za članstvo u EU</i>				
Turska	72	71	84	80
Crna Gora	52	54	65	68
Srbija	49	51	55	56
Sjeverna Makedonija	41	42	49	49
Albanija	36	37	41	41
Bosna i Hercegovina	36	35	42	41

Izvor: EUROSTAT

¹ Od 1. februara 2020. godine Evropsku uniju (EU) čine 27 zemalja članica² Eurozona se sastoji od onih država članica Evropske unije (EU) koje su usvojile euro kao svoju jedinstvenu valutu.

Grafik 2. Procijenjeni BDP i SIP po stanovniku prema standardu kupovne moći za 2024. godinu, poređenje sa zemljama okruženja (EU-27 =100)

Posmatrajući zemlje regiona, prema prvoj procjeni EUROSTAT-a, stvarna individualna potrošnja po stanovniku prema standardu kupovne moći se kreće u rasponu od 41% u Bosni i Hercegovini i Albaniji do 78% prosjeka EU-27 u Hrvatskoj. Stvarna individualna potrošnja po stanovniku prema standardu kupovne moći u Crnoj Gori u 2024. godini prema prvoj procjeni iznosila je 68% prosjeka EU-27.

Bruto domaći proizvod po glavi stanovnika uglavnom je pokazatelj nivoa ekonomske aktivnosti, dok je stvarna individualna potrošnja po glavi stanovnika alternativni pokazatelj, bolje prilagođen da opiše materijalno blagostanje domaćinstva.

Generalno, nivo SIP po stanovniku je više homogen nego BDP ali i dalje postoje značajne razlike među članicama EU. Struktura stvarne individualne potrošnje je bazirana na homogenim skupovima proizvoda i usluga koja domaćinstva konzumiraju ali su i dalje evidentne razlike između nivoa SIP per capita među zemljama članica EU.

METODOLOŠKA OBJAŠNENJA

Standard kupovne moći (SKM) je jedinica vještačke valute koja eliminiše razlike između nivoa cijena između zemalja. Tako jedan SKM kupuje isti obim roba i usluga u svim zemljama. Ova jedinica omogućava smisleno poređenje obima ekonomskih pokazatelja u svim zemljama.

Ovaj indikator, između ostalog, koristi se za prostorno poređenje veličine BDP-a, odnosno veličine ekonomije, te ekonomskog blagostanja.

Na veličinu BDP-a po stanovniku izraženog u standardu kupovne moći najvećim dijelom utiče obim BDP-a obračunatog rashodnom metodom, nivo potrošačkih cijena i broj stanovnika.

Pariteti kupovne moći (PKM) su stope za prevođenje valuta koje se primjenjuju kako bi se izvršilo pretvaranje ekonomskih indikatora izraženih u nacionalnim valutama u zajedničku vještačku valutu – Standard kupovne moći (SKM), koja izjednačava kupovnu moć različitih nacionalnih valuta i omogućava svrsishodno poređenje obima između zemalja.

Na primjer, ako se bruto domaći proizvod po stanovniku izražen u nacionalnoj valuti svake zemlje koja učestvuje u poređenju, podijeli sa njenim PKM-om, dobijene vrijednosti će neutralizovati uticaj različitih nivoa cijena i istovremeno prikazati realni obim bruto domaćeg proizvoda na zajedničkom cjenovnom nivou. Kada se podijeli sa nominalnim kursom za datu godinu, PKM daje procjenu nivoa cijena za datu zemlju u odnosu na, npr. EU-27.

Indeksi nivoa cijena obezbjeđuju poređenje nivoa cijena između zemalja u odnosu na prosjek EU. Ako je indeks nivoa cijena veći od 100, zemlja se smatra relativno skupljom u poređenju sa EU prosjekom i obrnuto.

Stvarna individualna potrošnja odnosi se na sva dobra i usluge stvarno potrošene ili kupljene od strane domaćinstava. Ona obuhvata dobra i usluge kupljene direktno od strane domaćinstava kao i usluge koje su obezbijeđene od strane neprofitnih institucija i vladinih institucija za ličnu potrošnju (npr. zdravstvo i obrazovne usluge).

Više podataka, kao i detaljna metodološka objašnjenja možete naći u sekciji: [Paritet kupovne moći](#)